

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
кафедра аграрного консалтингу і туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ неперервної освіти і туризму
Проф. М.М. Кулаєць

“ 01 ” _____ 2019 року

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри аграрного
консалтингу і туризму
Протокол № 1 від 30.08. 2019 р.
_____ І.П. Кудінова

СИЛАБУС

**НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТАТИСТИКА В ТУРИЗМІ**

Для підготовки фахівців ОС «Бакалавр»
спеціальність: 242 «Туризм»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: д.е.н., професор Бардаш Сергій Володимирович

Київ – 2019

1. Опис навчальної дисципліни

Статистика в туризмі

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»	
Освітній ступінь	<u>бакалавр</u>	
Спеціальність	242 « <u>Туризм</u> »	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова (вибіркова)	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	1	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	30 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	10 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	58 год.	98 год.
Індивідуальні завдання	32 год.	32 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 4 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх бакалаврів туризму теоретичних знань та практичних навичок статистичної оцінки економічних явищ і процесів туризму, опанування методів статистичного аналізу.

Завданням навчальної дисципліни є вивчення принципів, методів реєстрації, зведення та групування, а також вивчення статистичних закономірностей явищ і процесів у туризмі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти компетентностями:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- ЗК6. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- ЗК7. Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань;
- ЗК8. Навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- ЗК9. Здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
- ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою;
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії, уміння працювати автономно та в команді;
- ЗК13. Здатність планувати час та управляти ним.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- ФК1. Знання та розуміння предметної області своєї професії;
- ФК2. Уміння застосовувати фахові знання на практиці;
- ФК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;
- ФК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління;
- ФК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;
- ФК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

Програмні результати навчання:

знати:

- основні категорії статистики;
- порядок організації та проведення статистичного спостереження, його форми, види та способи;
- методику збору та аналізу інформації, необхідної для дослідження індустрії туризму;
- сутність, принципи та процедури зведення та групування статистичних даних;
- сутність, види та порядок розрахунку статистичних абсолютних, відносних та середніх показників;
- характеристики центра розподілу та варіації;

- сутність та складові елементи ряду динаміки, характеристики інтенсивності та основної тенденції розвитку;
- методологічні основи побудови індексів;
- базові поняття й категорії статистики туризму з точки зору попиту, а також класифікацію продуктів і видів діяльності в туризмі;
- місце туризму в системі Національного класифікатора України видів економічної діяльності;
- систему показників статистики туризму;
- статистичну звітність про туристську діяльність та інші джерела інформації в статистиці туризму;
- методологічні основи статистики колективних засобів розміщення;
- функції та порядок побудови індексів у статистичному дослідженні колективних засобів розміщення;
- завдання статистики туристських потоків та їх показники;
- характеристики інтенсивності розвитку та сезонності туристопотоків, а також методи їх вивчення;
- методологічні основи проведення вибіркового обстеження туристських витрат та туристського споживання;

вміти:

- збирати та обробляти статистичну інформацію щодо туристської діяльності;
- організовувати та проводити статистичні дослідження попиту та пропозиції туристських послуг;
- зводити та групувати матеріали статистичного спостереження, виявляти зв'язки між окремими явищами та процесами в туризмі, встановлювати та аналізувати їх структуру;
- обчислювати узагальнюючі статистичні показники (абсолютні, відносні, середні) та надавати їх економічну інтерпретацію;
- виконувати статистичну оцінку однорідності зібраного статистичного матеріалу;
- вивчати динаміку явищ і процесів у туризмі, тенденцій і закономірностей їх розвитку;
- аналізувати складні явища та процеси у туризмі, виявляти дії окремих факторів у їх розвитку;
- проводити вибіркове спостереження та перенести його результати на генеральну сукупність.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання

Змістовий модуль 1. Основи статистики

Тема лекційного заняття 1. Предмет і метод статистики.

Статистика як вид практичної діяльності. Статистика як галузь наукових знань. Чинники формування та розвитку статистики. Об'єкт статистики. Предмет статистики. Складові статистики як багатогалузевої науки. Статистична закономірність. Статистична сукупність. Закономірність розвитку. Закономірність розподілу елементів сукупності. Закономірності структурних зрушень. Закономірності зв'язку між явищами. Ознака. Варіація. Кількісні ознаки. Атрибутивні ознаки. Номінальна шкала. Порядкова (рангова) шкала. Метрична шкала. Дискретна ознака. Неперервна ознака. Статистичний показник. Статистична методологія. Статистичне дослідження. Статистичний ряд. Ряд розподілу. Ряд динаміки. Статистична таблиця. Статистичні графіки.

Тема лекційного заняття 2. Статистичне спостереження.

Інформація. Інформаційне забезпечення. Статистичне спостереження. Первинне спостереження. Вторинне спостереження. Статистичні дані. Вимоги до статистичних даних. Етапи статистичного дослідження. План статистичного спостереження. Мета спостереження. Об'єкт спостереження. Одиниця сукупності. Одиниця спостереження. Програма спостереження. Статистичний інструментарій. Статистичний формуляр. Види та способи реєстрації даних. Суб'єкти статистичних спостережень. Час спостереження. Місце спостереження. Період спостереження. Види контролю даних обстежень. Види помилок. Організаційні форми спостереження. Спеціально організовані спостереження. Статистичний реєстр. Види статистичних реєстрів. Класифікація статистичних спостережень.

Тема лекційного заняття 3. Зведення та групування статистичних даних

Статистичне зведення. Макет статистичної таблиці. Форми обробки даних зведення. Групувальна ознака. Статистичний стандарт. Структурне групування. Типологічне групування. Аналітичне групування. Інтервал. Принципи формування інтервалів. Просте, комбіноване та вторинне групування. Підмет та присудок статистичної таблиці. Види статистичних таблиць. Вимоги до оформлення статистичних таблиць. Статистичні графіки.

Тема лекційного заняття 4. Статистичні показники

Статистичний показник. Модель статистичного показника. Класифікація статистичних показників та їх види. Абсолютна величина.

Види вимірників абсолютних величин. Відносна статистична величина. База порівняння. Відносна величина динаміки. Відносна величина просторових порівнянь. Відносна величина порівняння зі стандартом. Відносна величина структури. Відносна величина координатії. Відносні величини інтенсивності. Середня величина. Середня арифметична, гармонійна, геометрична, квадратична. Групова середня.

Змістовий модуль 2. Методи статистики

Тема лекційного заняття 5. Ряди розподілу та характеристики варіації

Ряд розподілу. Варіанта. Частота. Частка. Кумулятивна частота. Мода. Медіана. Квартиль. Деціль. Розмах варіації. Лінійне відхилення. Квадратичне відхилення. Дисперсія. Лінійний коефіцієнт варіації. Квадратичний коефіцієнт варіації. Коефіцієнт осциляції. Додавання варіацій.

Тема лекційного заняття 6. Кореляційний аналіз

Факторна та результативна ознаки. Функціональний зв'язок. Стохастичний зв'язок. Основні завдання кореляційного аналізу. Етапи кореляційного аналізу. Коефіцієнт кореляції. Непараметрична кореляція. Рангова кореляція.

Тема лекційного заняття 7. Вибіркове спостереження.

Вибіркове спостереження. Переваги вибіркового спостереження. Вибіркові дані. Вибірковий метод. Мета та завдання вибірки. Репрезентативні вибірки. Способи відбору у вибіркoву сукупність. Помилка вибірки. Способи визначення помилки вибору. Види середніх помилок. вибірки. Види граничних помилок вибірки. Організація вибіркового спостереження.

Тема лекційного заняття 8. Ряди динаміки.

Динамічний ряд. Моментний ряд. Інтервальний ряд. Базисна та ланцюгова характеристики динаміки. Абсолютний приріст. Темп зростання. Темп приросту. Абсолютне значення 1% приросту. Середній абсолютний приріст. Середньорічний темп зростання. Згладжування ряду динаміки. Ступінчата та ковзна (плинна) середні.

Тема лекційного заняття 9. Індекси

Поняття індексу. Функції індексів. Динамічний, територіальний, міжгруповий, індивідуальний, зведений індекси. Середньозважений індекс. Агрегатний індекс. Зведений індекс фізичного обсягу. Зведений індекс цін.

Середньозважений індекс. Взаємозв'язок індексів. Індекс середньої величини. Індекс змінного складу. Індекс фіксованого складу. Індекс структурних зрушень.

Змістовий модуль 3. Статистика туризму

Тема лекційного заняття 10. Туризм як об'єкт статистичного вивчення

Предмет статистики туризму. Критерії міжнародних рекомендацій зі статистики. Одиниця спостереження в статистиці туризму. Характерні туристські споживчі продукти та характерні для туризму види діяльності (галузі туризму). Основні напрями статистичних досліджень в туризмі. Види групувань. Види державних статистичних спостережень в туризмі. Види статистичної звітності.

Тема лекційного заняття 11. Методологічні основи статистики колективних засобів розміщування

Напрями статистичного дослідження колективних засобів розміщування (КЗР). Завдання статистичного дослідження КЗР. Класифікації статистики КЗР. Показники експлуатаційної можливості КЗР. Середні та відносні показники діяльності КЗР. Статистичні показники доходів і витрат КЗР. Показники розподілу у КЗР.

Тема лекційного заняття 12. Індексні моделі в статистиці колективних засобів розміщування

Функції індексів статистичного дослідження КЗР. Система взаємопов'язаних індексів. Системи взаємопов'язаних індивідуальних індексів. Системи зведених індексів. Аналіз динаміки та впливу окремих факторів. Багатофакторні мультиплікаційні моделі в статистиці КЗР.

Тема лекційного заняття 13. Статистика туристських потоків

Туристичний потік. Напрямки туристичного потоку. Завдання статистики туристичних потоків. Організаційні форми статистики туристичних потоків. Програма досліджень туристопотоку. Показники туристопотоків за даними ДПС України. Показники туристопотоків за даними звітів КЗР. Показники туристопотоків за даними суб'єктів туристичної діяльності. Показники структурних розбіжностей. Статистичне вивчення попиту на послуги суб'єктів туристичної діяльності. Статистичне вивчення показників, що впливають на туристопотік.

Тема лекційного заняття 14. Аналіз інтенсивності розвитку та сезонності турпотоків

Показники динаміки туристопотоку. Середні показники динаміки туристопотоку. Порівняльні характеристики інтенсивності туристопотоку. Тенденції розвитку туристопотоків. Згладжування рядів динаміки. Сезонність туристопотоків. Індекси сезонності. Показники абсолютного та відносного розмаху сезонних коливань.

Тема лекційного заняття 15. Статистика туристських витрат і туристського споживання

Поняття туристських витрат та їх склад. Зміст поняття «туристське споживання» Туристське споживання за видами туризму. Визначення обсягу туристичних витрат. Анкетне обстеження. Вибіркові обстеження у туризмі. Факторний аналіз витрат відвідувачів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	Інд.	с.р.
Змістовий модуль 1. Основи статистики												
Тема 1. Предмет і метод статистики.	6	2	2			2	7	-	-		-	7
Тема 2. Статистичне спостереження.	14	2	2		6	4	13	-	-		6	7
Тема 3. Зведення та групування статистичних даних	14	2	2		6	4	13	-	-		6	7
Тема 4. Статистичні показники	14	2	2		6	4	13	-	-		6	7
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>48</i>	<i>8</i>	<i>8</i>		<i>18</i>	<i>14</i>	<i>46</i>	-	-		<i>18</i>	<i>28</i>
Змістовий модуль 2. Методи статистики												
Тема 5. Ряди розподілу та характеристики варіації	14	2	2		6	4	13	-	-		6	7
Тема 6. Кореляційний аналіз	8	2	2			4	7	-	-		-	7
Тема 7. Вибіркове спостереження.	10	2	2		2	4	9	-	-		2	7
Тема 8. Ряди динаміки.	8	2	2			4	7	-	-		-	7
Тема 9. Індекси	8	2	2			4	7	-	-		-	7
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>48</i>	<i>10</i>	<i>10</i>		<i>8</i>	<i>20</i>	<i>43</i>	-	-		<i>8</i>	<i>35</i>
Змістовий модуль 3. Статистика туризму												

Тема 10. Туризм як об'єкт статистичного вивчення	8	2	2			4	7	1	-		-	6
Тема 11. Методологічні основи статистики колективних засобів розміщування	14	2	2		6	4	15	1	2		6	6
Тема 12. Індексні моделі в статистиці колективних засобів розміщування	8	2	2			4	10	2	2		-	6
Тема 13. Статистика туристських потоків	8	2	2			4	10	2	2		-	6
Тема 14. Аналіз інтенсивності розвитку та сезонності турпотоків	8	2	2			4	10	2	2		-	6
Тема 15. Статистика туристських витрат і туристського споживання	8	2	2			4	9	2	2		-	5
Разом за змістовим модулем 3	54	12	12		6	24	61	10	10		6	35
Усього годин	150	30	30		32	58	150	10	10		32	98

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Базові поняття теорії статистики.	2
2	Організація та особливості проведення статистичного спостереження.	2
3	Загальна методика та окремі процедури статистичного зведення та групування.	2
4	Розрахунки відносних та середніх величин.	2
5	Розрахунки показників розподілу та варіації.	2
6	Розрахунки кореляції статистичних даних.	2
7	Формування вибірки та розрахунок помилок вибіркового спостереження.	2
8	Розрахунок інтенсивності та тенденції розвитку.	2
9	Розрахунок індивідуальних та агрегатних індексів.	2
10	Загальний зміст статистики туризму та напрями статистичних досліджень в туризмі.	2
11	Розрахунок загальних показників діяльності КЗР.	2
12	Оцінка діяльності КЗР за допомогою індексного методу.	2
13	Розрахунок туристичного потоку за окремими критеріями.	2
14	Оцінка динаміки туристичного потоку	2
15	Статистичне дослідження витрат відвідувачів.	2
	Разом	30

6. Індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів (курсова робота)

Програмою дисципліни передбачено виконання індивідуального завдання – курсової роботи (КР).

Метою виконання КР - є закріплення теоретичних знань, практичних вмінь та навичок прищеплення самостійної роботи за допомогою літератури та Internet. Студенти денної форми навчання виконують РГР у 3-му семестрі.

Приблизний обсяг роботи 28-44 сторінок, плановий обсяг самостійної роботи - 32 годинна КР. Студенти заочної форми навчання виконують КР у 4 семестрі. Кожен студент виконує свій варіант відповідно до виданого завдання та розроблених методичних вказівок.

КР виконується студентами відповідно до навчального плану. Для виконання КР з курсу необхідно проробити відповідні розділи підручників та навчальних посібників.

Зарахована КР є допуском до іспиту з дисципліни «Статистика в туризмі».

Тематика курсових робіт

1. Статистичне оцінювання пропозиції закладів розміщення м. Шарм-ель-Шейх (Египет)
2. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Чорноморського узбережжя Туреччини.
3. Статистичне оцінювання пропозицій сільського туризму західного регіону України.
4. Статистичне оцінювання пропозицій круїзного туризму країн ЄС.
5. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення м. Хургада (Египет)
6. Статистичне оцінювання пропозицій сільського туризму центрального регіону України.
7. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Одеської області (узбережжя Чорного моря).
8. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Середньоземного узбережжя Туреччини.
9. Статистичне оцінювання пропозицій сільського туризму північного регіону України.
10. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Кіпру.
11. Статистичне оцінювання пропозицій сільського туризму північного регіону України.
12. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Миколаївської області (узбережжя Чорного моря).
13. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Греції.
14. Статистичне оцінювання пропозицій зимових курортів країн ЄС.
15. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Ізраїлю.

16. Статистичне оцінювання пропозицій сільського туризму східного регіону України.
17. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Болгарії.
18. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Херсонської області (морське узбережжя).
19. Статистичне оцінювання пропозицій сільського туризму південного регіону України.
20. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Таїланду.
21. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Запорізької області (морське узбережжя).
22. Статистичне оцінювання пропозицій зимових курортів України.
23. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Албанії.
24. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Хорватії.
25. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення країн Карибського басейну.
26. Статистичне оцінювання пропозицій закладів розміщення Донецької області (морське узбережжя).
27. Статистичне оцінювання турпродуктів вітчизняних туроператорів.
28. Статистичне оцінювання турів вихідного дня.

7. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів, які використовуються при вивченні дисципліни:

- 1) в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (лекція); наочні (ілюстрація, демонстрація);
- 2) в аспекті логічності та мислення: пояснювально-ілюстративні (презентація); репродуктивні (короткі тестові контрольні);
- 3) в аспекті керування навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота під керівництвом викладача;
- 4) в аспекті діяльності в колективі: методи стимулювання (додаткові бали за реферати, статті, тези);
- 5) в аспекті самостійної діяльності: навчальний модуль: питання типу «есе»; вибіркові тести.

8. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Статистика в туризмі» є лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів, курсова робота.

Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, виконання курсової роботи та іспит за період вивчення дисципліни.

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам

нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

При вивченні навчальної дисципліни «Статистика в туризмі» використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий та відстрочений.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням предмету з метою визначення рівня підготовки студентів з відповідних дисциплін, які формують базу для його опанування. Вхідний контроль проводиться на першому занятті по питаннях, які відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати вхідного контролю враховують при коригуванні завдань для самостійної роботи студентів.

Поточний контроль проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за змістовими модулями.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі комп'ютерного тестування.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

Рубіжний модульний контроль – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни змістового модуля. Рубіжний модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Частота проведення цього виду контролю визначається кількістю змістових модулів протягом навчального семестру.

Семестровий контроль з дисципліни «Статистика в туризмі» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з **«Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України»**.

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує поряд із нею. Воно робить систему оцінювання більш гнучкою, об'єктивною і сприяє систематичній та активній самостійній

роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів.

Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні питання та тестуванні тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни «Статистика в туризмі» й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Іспит – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного модульного контролю та підсумкової атестації)

За рівнем виділяють такі види контролю: самоконтроль, кафедральний, факультетський, ректорський та міністерський.

Самоконтроль при вивченні дисципліни «Статистика в туризмі» призначений для самооцінки студентами якості засвоєння навчального матеріалу. З цією метою у робочій програмі навчальної дисципліни передбачаються питання для самоконтролю.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

**Розподіл балів за окремими елементами змістових модулів та методи поточного контролю успішності навчальної роботи студентів
(форма підсумкового контролю – іспит)**

№ зміс- тового модуля	Елементи змістового модуля	Кількість балів	Поточний контроль навчальної роботи студентів	
		максимальна	методи контролю	тиждень семестру
Змістовий модуль 1				
1.	Лекційний курс (4 теми лекцій)	40	письмова контрольна робота	4
1.1.	Практичне заняття 1. Базові поняття теорії статистики.	9	Письмова робота	1
		6	Опитування	
1.2.	Практичне заняття 2. Організація та особливості проведення статистичного спостереження.	9	Письмова робота	2
		6	Опитування	
1.3.	Практичне заняття 3. Загальна методика та окремі процедури статистичного зведення та групування.	9	Письмова робота	3
		6	Опитування Оцінка виконання завдань	
1.4.	Практичне заняття 4. Розрахунки відносних та середніх величин	9	Письмова робота	4
		6	Опитування Оцінка виконання завдань	

	Всього	100		
	Змістовий модуль 2.			
	<i>Лекційний курс (5 тем лекцій)</i>	40	письмова контрольна робота	9
2.1.	<i>Практичне заняття 5. Розрахунки показників розподілу та варіації.</i>	6	Письмова робота	5
		6	Опитування Оцінка виконання завдань	
2.2.	<i>Практичне заняття 6. Розрахунки кореляції статистичних даних.</i>	6	Письмова робота	6
		6	Опитування Оцінка виконання завдань	
2.3.	<i>Практичне заняття 7. Формування вибірки та розрахунок помилок вибіркового спостереження.</i>	6	Письмова робота	7
		6	Опитування Оцінка виконання завдань	
2.4.	<i>Практичне заняття 8. Розрахунок інтенсивності та тенденції розвитку.</i>	6	Письмова робота	8
		6	Опитування Оцінка виконання завдань	
2.5.	<i>Практичне заняття 9. Розрахунок індивідуальних та агрегатних індексів.</i>	6	Письмова робота	9
		6	Опитування Оцінка виконання завдань	
	Всього	100		
	Змістовий модуль 3.			
	<i>Лекційний курс (6 тем лекцій)</i>	40	письмова контрольна робота	15
3.1.	<i>Практичне заняття 10. Загальний зміст статистики туризму та напрями статистичних досліджень в туризмі.</i>	6	Письмова робота	10
		4	Опитування	
3.2.	<i>Практичне заняття 11. Розрахунок загальних показників діяльності КЗР.</i>	6	Письмова робота	11
		4	Опитування Оцінка виконання завдань	
3.3.	<i>Практичне заняття 12. Оцінка діяльності КЗР за допомогою індексного методу.</i>	6	Письмова робота	12
		4	Опитування Оцінка виконання завдань	
3.4.	<i>Практичне заняття 13. Розрахунок туристичного потоку за окремими критеріями.</i>	6	Письмова робота	13
		4	Опитування Оцінка виконання завдань	
3.5.	<i>Практичне заняття 14.</i>	6	Письмова робота	14

	Оцінка динаміки туристичного потоку	4	Опитування Оцінка виконання завдань	
3.6.	Практичне заняття 15. Статистичне дослідження витрат відвідувачів.	6	Письмова робота Опитування	15
		4	Оцінка виконання завдань	
	Всього	100		
	Разом за модулем	70 = (100x3) /3 x0,7		
	іспит	30		

Поточний контроль			Рейтинг з навчальної роботи $R_{НР}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$	Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$	Підсумкова атестація (екзамен)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3					
0-100	0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. 1. Відповідно до положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України», від 27.02.2019 р., рейтинг студента з дисципліни визначається $R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$

- з навчальної роботи $R_{НР}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} \cdot K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ} \cdot K^{(n)}_{ЗМ})}{K_{дис}} + R_{ДР} - R_{ШТР},$$

де $R^{(1)}_{ЗМ}, \dots, R^{(n)}_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, \dots, K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{ДР}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{ШТР}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{ЗМ} = \dots = K^{(n)}_{ЗМ}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ})}{n} + R_{ДР} - R_{ШТР}.$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$ додається до $R_{НР}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам

рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний R штр не перевищує 5 балів і віднімається від **R** нр. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

2. Згідно із зазначеним Положенням **підготовка і захист курсового проекту (роботи)** оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

10. Перелік питань на іспит з дисципліни «Статистика в туризмі»

1. Основні категорії та класифікації у статистиці колективних засобів розміщування
2. Принципи формування груп у статистиці
3. Завдання статистики колективних засобів розміщування
4. Статистичні таблиці: призначення, правила побудови та заповнення
5. Узагальнюючі характеристики діяльності колективних засобів розміщення
6. Суть і види статистичних показників
7. Функції індексів у статистичному дослідженні колективних засобів розміщування
8. Абсолютні величини
9. Аналіз динаміки та впливу факторів середньої ціни за один людино-день (ліжко-день)
10. Відносні величини
11. Зведені індекси та їх системи в статистиці колективних засобів розміщування
12. Середні величини
13. Багатофакторні мультиплікаційні моделі в статистиці КЗР та їх аналіз
14. Закономірність розподілу
15. Системи взаємопов'язаних індивідуальних індексів у статистиці колективних засобів розміщування.
16. Характеристики центру розподілу
17. Завдання статистики туристських потоків
18. Характеристики варіації
19. Показники туристопотоків за даними Державної прикордонної служби України

20. Правило додавання варіацій
21. Показники туристопотоків за даними звітів КЗР
22. Види взаємозв'язків
23. Значення та організація статистичної діяльності в сучасних умовах розвитку туризму
24. Загальні агрегатні та середньозважені індекси кількісних та якісних показників.
25. Поняття статистики туризму
26. Взаємозв'язок між індексами та визначення ролі окремих факторів в динаміці складних показників.
27. Предмет і метод статистики туризму
28. Історія розвитку статистики туризму
29. Предмет, метод, мета і завдання статистики туризму
30. Програмно-методологічні питання статистичного спостереження
31. Організаційні питання статистичного спостереження
32. Базові поняття і категорії статистики туризму
33. Класифікація продуктів і видів діяльності в туризмі
34. Державні вибіркові опитування відвідувачів щодо визначення обсягу туристських витрат
35. Середня абсолютна та відносна швидкість розвитку
36. Визначення туристських витрат та туристського споживання
37. Виявлення та вимірювання сезонних коливань
38. Аналіз динаміки та впливу факторів середньої тривалості туру
39. Вибірковий метод: поняття, види вибірок
40. Проблеми визначення місця туризму в економіці країни
41. Види і розрахунок помилок вибірки
42. Комплексна оцінка сезонності туристопотоків.
43. Використання формул граничної помилки вибірки
44. Аналіз тенденцій розвитку туристопотоків
45. Поширення результатів вибірки на генеральну сукупність
46. Основні та середні характеристики динаміки туристських потоків
47. Суть і функції індексів
48. Форми, види та способи спостереження
49. Напрями статистичних досліджень в туризмі
50. Сутність статистичного зведення
51. Державні статистичні спостереження в туризмі
52. Класифікації та групування в статистиці туризму
53. Показники туристопотоків за даними суб'єктів туристичної діяльності
54. Кореляційний аналіз, його завдання. Характер кореляційних зв'язків.
55. Характеристики попиту на послуги суб'єктів туристичної діяльності та їх аналіз
56. Коефіцієнт кореляції
57. Факторний аналіз витрат відвідувачів
58. Суть і складові елементи динамічного ряду
59. Методологічні основи проведення вибірових спостережень у туризмі

60. Характеристики інтенсивності динаміки

11. Методичне забезпечення

1. Типова програма навчальної дисципліни (тимчасова типова програма навчальної дисципліни).
2. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни.
3. Методичні вказівки до проведення практичних занять.
4. Робочий зошит з навчальної дисципліни.
5. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів.
6. Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання студента.
7. Перелік запитань для тестової перевірки знань (контрольної роботи).

12. Рекомендована література

Базова

1. Єріна А.М. Статистика: підручник. К.: Знання, 2009. 484 с.
2. Єріна А.М., Пальян З.О. Теорія статистики: Практикум. 7-ме вид., стер. К.: Знання, 2009. 255 с.
3. Ковтун Н.В. Теорія статистики: курс лекцій, практикум. Київ: ІМЕКС. 2007. 276 с.
4. Кущенко О.І. Статистика туризму: Економічна статистика: навчальний посібник: за ред. В.М. Соболева. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017.
5. Мармоза А.Т. Теорія статистики. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 392 с.
6. Мармоза А.Т. Практикум з теорії статистики. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 344 с.
7. Підгорний А. З., Милашко О. Г. Статистика туризму: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2014. 204 с.
8. Ткач Є.І., Сторожук В.П. Загальна теорія статистики: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. [3-тє вид.] К.: Центр учбової літератури, 2009. 442 с.

Допоміжна

1. Баран Р.Я., Жолоб Л.І., Кондур О.С., Крупа О.М. Статистика: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вузів. Чернівці: ТОВ “Видавництво “Наші книги” 2008. 240 с.
2. Білецька І.М. Моніторинг тенденцій розвитку міжнародного туризму. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2016. Вип. 11. С. 41–46.
3. Височан, О. С. Співвідношення понять «подорожуючий», «відвідувач» і «турист»: міжнародний обліково-статистичний підхід. Бізнесінформ. 2013. № 3. С. 200-206.
4. Горкавий В.К. Статистика: Навчальний посібник. К.: Алерта, 2012. 608 с.
5. Ковалевский Г.В. Статистика: учебник. Х.: ХНАГХ, 2012. 445 с.

6. Кущенко Е.И. Статистика: учеб.-метод. пособие. Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2010. 74 с.
7. Кущенко О.І. Статистика туризму: навчально-методичний посібник для студентів напрямів підготовки 6.030506 “Прикладна статистика” та 6.140103 “Туризм”. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2014. 74 с.
8. Кущенко О.І. Статистика туризму: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 79 с.
9. Лугінін О.Є. Статистика. Підручник. 2-е видання, перероблене та доповнене. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 608 с.
10. Мальська, М. П., Антонюк Н.В. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. К.: Знання, 2008. – 661 с.
11. Матковський С.О., Гальків Л.І., Гринькевич О.С., Сорочак О.З. Статистика: Навчальний посібник. Львів: “Новий світ – 2000”, 2009. 430 с.
12. Методологічні положення зі статистики туризму / Наказ Державної служби статистики України 23.12.2011 р. № 372. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Милашко, О. Г. Статистичне оцінювання доходів і витрат домогосподарств за даними системи національних рахунків. Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. Одеса, 2008. Вип. 30. С. 247-253.
14. Милашко, О. Г. Колективні засоби розміщування як об’єкт статистичного вивчення. Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський нац. екон. ун-т. Одеса, 2014. Вип. 2 (53). С. 202-206.
15. Милашко, О. Г. Особливості статистичного спостереження в сфері туризму. Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський нац. екон. ун-т. Одеса, 2011. Вип. 3 (43). С. 367-374.
16. Митний кодекс України. URL: <http://zakon2rada.gov.ua/lauvs/show/92-15>
17. Міжнародні рекомендації зі статистики туризму, 2008 рік. Організація Об’єднаних Націй. URL: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/Seriesm_83rev1r.pdf
18. Опря А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
19. Осландер, М. А., Милашко О. Г. Статистичний моніторинг внеску туризму в економіку території. Статистика України. 2002. № 4. С. 49-52.
20. Підгорний, А. З., Милашко О.Г. Система національних рахунків: навчальний посібник. Одеса: ОДЕУ, 2009 р. 121 с.
21. Притула М.М, Онишко О.Є. Практикум із теорії статистики: Навч. посібник. Львів: Компакт – ЛВ, 2006. 224 с.
22. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 р. № 324/95/Верховна Рада України. URL: [//zakon.rada.gov.ua/laws/324/95](http://zakon.rada.gov.ua/laws/324/95)

- 23.Рахман М.С. Статистика рынка товаров и услуг: учеб. пособие. Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2013. 176 с.
 - 24.Семенова, К. Д. Статистика підприємств: навчальний посібник / К. Д. Семенова, Л. М. Карпенко. Одеса: Атлант, 2009. 348 с.
 - 25.Статистична інформація. Державна служба статистики України; за ред. О.Г. Осауленко. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
 - 26.Статистична інформація. Веб-сайт статистики ООН. URL: <http://www.unisystem.org>
 - 27.Статистична інформація. Веб-сайт Державної служби туризму і курортів. URL: <http://www.tourism.gov.ua/ua/>
 - 28.Тринько Р.І., Стадник М.Є. Основи теоретичної і прикладної статистики: навч. посібник. К.: Знання, 2011. 397 с.
 - 29.Уманець, Т. В., Пігарєв Ю.Б. Статистика: навч. посіб.. К.: Вікар, 2003. 623 с.
 - 30.Ціхановська В.М., Ковальчук С.Я. Тенденції розвитку світового ринку туристичних послуг в умовах посилення глобалізаційних процесів. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2015. Вип. 7. С. 86–89.
 - 31.Штангрет А.М., Копилук О.І. Статистика: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
 - 32.Щурик М.В. Статистика: Навч. посібн. 2-ге видання, оновлене і доповнене. Львів: “Магнолія-2006”, 2009. 545 с.
 - 33.UNWTO World Tourism Barometer. Веб-сайт статистики ВТО. URL:<http://www.unwto.org/facts/eng/barometer.htm>
- Інтернет-ресурси*
- 34.www.zacon.gov.ua -Законодавство України;
 - 35.www.rada.gov.ua - Верховна Рада України;
 - 36.www.kmu.gov.ua - Кабінет Міністрів України.
 - 37.<http://www.ukrstat.gov.ua> – Державна служба статистики України
 38. www.nubip.edu.ua - Національний університет біоресурсів і природокористування України;
 - 39.<http://www.unwto.org/facts/eng/barometer.htm> - UNWTO World Tourism Barometer. Веб-сайт статистики ВТО
 - 40.www.tsaa.org.ua - Пошукові служби Інтернет.
 - 41.www.greentour.com.ua – спілка Зеленого туризму.
 - 42.www.icp.org.ua - Інститут розвитку.
 - 43.<http://www.overia-tourism.com> - програмний комплекс «Оверия-Туризм» для туристичних агентств та туроператорів.
 - 44.<https://www.booking.com> - міжнародна система бронювання готелів
 - 45.<https://www.tpg.ua/> - – національний туроператор «ТПГ»
 - 46.<https://joinup.ua/poisk-tura-full/> - – національний туроператор ТОВ «ДЖОІН АП!»
 - 47.<https://www.accordtour.com/> - – туроператор «Аккорд-тур»
 - 48.<https://www.tui.ua/> - – національний туроператор «TUI»